

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Izpreobrnimo se!

V Slovencih zadnji čas opazujemo nenavadno veliko nagnjenje k veseljenju in skupnemu popivanju. Vzrok temu najdemo deloma v živahni slovenski naravi in od očetov podedovani navadi, deloma pa tudi v navajanju k pitju in plesu, ki se primerno z duhom časa v vedno večji meri vrši od strani raznih društev in strankarskih prireditev. Najnižji nagoni človeka se pod figovim peresom nedolžnih društev predrzno izražajo v ta namen, da se dobiva dežar v društvu in narodne namene in da se pridobivajo pristaši za stranko. Stara pesem: „Pijmo ga, pijmo!“ dobiva vedno nove melodije.

Trezni rodoljubi vidijo v tem napredku narodov pogin. Duhovni povzdigujejo ne-le po svojem vzvišenem poklicu, ampak tudi kot iskreni prijatelji naroda, v cerkvi in v raznih društvih ter na shodih svoj glas proti alkoholu. A srce jim krvavi, ko vidijo, da večkrat nimajo uspeha, ker je demon-alkohol, podpiran od pohujšljivega časopisja, močnejši, kakor vse njihovo prizadevanje. Največ morajo duhovni prestatati zaničevanja zaradi tega, ker oznanjujejo treznost in zatajevanje.

Prav razveselilo nas je tedaj, ko je zadnji četrtek prinesel liberalni list „Dan“ nastopni članek o zaslugi alkohola:

„Narodna navdušenost je le preveč rada v zvezi z alkoholom. Tudi narodna požrtvovalnost se druži z njim, dasi sta si v velikem nasprotju. One zbirke po gostilnah se polnijo šele tedaj, ko vzraste število litrov. — Na Češkem je navada, da se v vsaki narodni gostilni pobira z nabiralniki od mize do mize. Za zbirke „po 200 K“ dobi vsaka gostilna diplomu. Takih diplom je tu in tam cela stena. Koliko pa bi jih bilo, ko bi se ne pilo? Računi kažejo, da dajo Čehi vsako leto 40 milijonov kron za nemško pivo (koliko damo šele mi, ki pijemo skoraj izključno nemško pivo!!!) Vsega skupaj se zapije na Češkem na leto 350 milijonov kron. Koliko šol bi bilo za ta denar! Tobaka porabijo Čehi za en in pol milijona kron — dočim šolstvo cele dežele stane le — 60 milijonov kron. Kaj ko bi mi o sebi

napravili tak račun! To bi videli, koliko več denarja pomečemo ven za pijačo in tobak, nego za svoje narodne in kulturne namene. Kako malo nam je dati za liter vina, kako mnogo se nam zdi, ako moramo plačati enako svoto za društvo — ali bognavaruj — za slovensko knjigo. Naši nabiralniki za Sokole in C. M. družbo stoje pogosto na mizah prazni, dočim stoje na mizi polni litri. Izpreobrnimo se!“

O, ko bi ta klic: „Izpreobrnimo se!“ našel med liberalnimi časniki kaj resnega odmeva, kako veselo bi to bilo! Kako mogočno bi se narod dvignil iz moralne pokvarjenosti in prišel do osamosvojitve in blagostanja, ko bi ga le liberalci vender enkrat nehali kužiti! Toda prazne so te nade! Zgoraj navedene besede so le glas vpijočega v puščavi, ali pa so celo goli humbug. Da nismo rekli preveč, evo dokazov!

V istem listu „Dneva“, v katerem je oni opomin k izpreobrnitvi, stoje tudi te-le besede: „Stopiški župnik blazni, tako se zdaj širi glas po celi Dolenjski. Mož se je spravil nad Marijine device, pa jim je prepovedal — gostilne in ples.“ In prav v isti številki „Dneva“ se čita to-le vabilo: „Za nedeljsko veselico političnega in izobraževalnega društva za dvorski okraj v restavracijskih prostorih pri Perlesu se delajo vsestranske priprave. Udeležnikom se bodo nudile razne zabave, za lačne in žejne pa bode skrbela priznana izvrstna kuhinja in izborna klet ge. Matjanove. Pričakujemo tolikanj obilnejše udeležbe iz vseh narodnih slojev, ker je društvo določilo polovico dohodkov „Narodnemu skladu“ in mora biti skrb vsakega zavednega naprednjaka, da po svojih močeh podpira prireditve, ki so določene v ojačenje „Narodnega sklada“. V nedeljo torej vsi k „Perlesu!“

Iz „Slov. Naroda“ bi se tekom enega meseca lahko nabrala cela epopeja v proslavo celonočnega plesanja in popivanja. Za poizkušnjo naj prav iz zadnjega časa navedemo iz „Naroda“ te-le cvetke:

V Poljanah nad Škofjo Loko so sv. Cirila in Metoda častili tako: „Točilo se je prav živahno in tam bolj v ozadju, na odru, se je pa

vrтела nikdar utrudljiva mladina pozno v noč.“

Na Bledu so se odlikovali junaški „Sokoli“ tako-le: „Bilo je življenja in vrvenja do ranega jutra. Izrečena bodi zahvala našim vrlim načelnicam šotorov! Vsaka teh dam je imela pa še štab gospodičen, ki so s požrtvovalnostjo tolažile lačne in žejne. Na odru se je pa plesalo ob zvokih „Slovenske Filharmonije“. Zavladovalo je vsepovsod pravo slovensko veselje. Tako je končal velepomembni dan, ki bo zapisan v zgodovinski knjigi ne le gorenjske sokolske župe, temveč tudi slovenskega Sokolstva sploh z zlatimi črkami.“

V Cerknici je bil tudi sokolski dan. „Proti večeru se je razvila na velikem Strgulčevem vrtu zelo animirana veselica, katere gmotni efekt je gotovo zelo povoljen. Saj se pa tudi niso ustrašile nikakega dela in nobenega truda sodelujoče narodne gospe.“

Enako je bilo tudi v Ribnici, kjer so nastopili Sokoli in Sokolice z „narodnim plesom in se je veselica nadaljevala pozno v noč.“

To je le odlomek velike „narodne pesmi“, ki se prepeva v narodno-naprednih listih skoro dan zadnevom. „Slovenski Dom“ pa teden za tednom psuje in ščiplje in grize čmerne „faruceljne“, ki kratijo nedolžno veselje in oznanjujejo zdržnost.

Vse to nam dokazuje, da liberalci namenoma hočejo korumpirati slovenski narod, ker vedo, da le izpiti in moralno izkvarjeni narod more množiti njihovo stranko.

Prva velika loterija „Slovenske Straže“.

V Slomškovem letu vabimo vse Slovenke in Slovence k sodelovanju za rešitev onega, kar znači narodno bodočnost — revne slovenske mladine. Petdesetletnice smrti Antona Martina Slomška se ne moremo lepše spominjati, kakor da vsi, vsak po svojih močeh, pripomoremo, da se vse slovensko ljudstvo zavzame za to, da se veliko podjetje „Slovenske Straže“ na korist revnim slovenskim otrokom kar najsijajnejše izvrši.

PODLISTEK.

Za poklicem.

Spisal Peter Bohinjec.

Dalje.

III.

Čarovnica Neža Jeršetka od Žužemberka je imela za ljubčka hudiča Jakca, ki je imel mrzle roke in noge. Dimitz, Geschichte Krains, IV. str. 145.

Baronka Marija je slonela na hodniku. Bila je visoka, vitka gospa, lahnega kretanja in samjavih oči. Njen obraz je kazal še sledi nekdanje lepote. Črno je bila oblečena in črn pajčolan ji je gibal jesenski veter.

Strah se poloti njene duše, ko zagleda Primoža v najhujšem teku bližati se ji po klancu.

„Nesreča se obeta!“ izdihne in že od daleč vpije nad Primožem: „Kaj se ti je pa zgodilo, da si tako preplašen?“

„Ah, milostljiva, sam vrag razgraja po kovačnici. Kovač Fabjan je prikovan na nakovalo in se ne gane. Pred njim leže vražje karte. Moj oče pa stoji za omaro kakor pribit, tišči ušesa s prsti in meži. Kovač je za hrptom zamahnil z roko in rekel: „Beži, da še tebe vrag ne vzame!“

„O, Mati božja Stopenska! Kaj pomeni to? Skličti hlapce in pojdite pogledat! Najbrž je žužemberška Nežka Jeršetka tu skozi jahala na Klek s svojim Jakcem.“

„Milostljiva, Vi ste uganili! Naših konj ni, ne doma, ne pri kovačnici. Skoro gotovo je vrag Jakec zajahal konje, čarovnica Nežka je pa začarala mojega očeta in kovača. Gospa, meni je za očeta!“

„Pokličti Urško, naj gre hitro v Škocijan po gospoda Fabjana! On ima moč zoper točo in zoper čarovnice!“

Dekla Urška se je napravila in je šla po gospoda kapelana, Primož je pa sklical hlapce, ki so se oborožili s sekirami in bati.

Pol ure pozneje je že Primož tresel očeta in kovača, da sta polagoma izpregledala. Zijala sta kot dva norca v tolpo oboroženih hlapcev.

„Kaj pa je vendar bilo, oče, ali se vaju je vrag oklenil?“ popraša sin Andrejčiča.

„Vraga nisem videl še, ali čarovnica je bila prišla v kovačnico in naju je oba začarala. Prišla je k nama kot ciganka in kupovala konje. Potem nama je kazala karte in sam ne vem več, kaj je vse pravila.“

„Prismoda, ali ne veš, da je rekla, da boš še danes okraden?“ pristavi nevoljno kovač.

„Preklicana motika! Je že res. Glej jo no, vražjo babnico, znabiti je pa res uganila.“

„Pa kaj je čarovnica vam povedala, stric Fabjan?“ vpraša neki mož.

Kovač se je nekoliko ohladil in iztreznil. Povrnila se mu je stara ravnodušnost in bujna domišljija in je začel dopovedovati:

„Kar potegnila je s človeško mastjo po mojem obrazu in nič več nisem ne videl, ne slišal, samo čutil sem, da me je nekdo držal za vrat in se pritiskal náme. Jaz sem suval z rokami in z nogami, kar se je dalo, pa ni šlo. Toliko sem čutil, da je imela hudoba roke in noge čisto mrzle.“

„Aha, to je bil pa prav Jakec in nihče drugi,“ vtakne se vmes neki hlapec, „saj pravijo, da ima Jakec roke in noge vedno mrzle.“

Sodba o čarovnici je bila končana in hlapci so jeli odhajati. Andrejčič je bil ves iz sebe, ko je pogrešil konja, iskal ju je okoli, pa zastonj. Šel je domov s trdnim sklepom, da ne bo več tovoril. Kovač je pa spet prijel za kladivo in tolkel s tako silo po razbeljenem železu, da so iskre letele tja čez prag in gor skozi okno in dol na tla. Vest ga je pekla, da je čarovnico tako pohotno ogledoval, in sram ga je bilo. Sklenil je, da ga ne premoti nikoli več nobena ženska, tudi ko bi rožice dihala in med lizala.

Vseslovenski narod — revnim svojim otrokom — to bo najlepši spomenik na grob narodovega apostola Antona Martina Slomška, ki je bil najodličnejši buditelj in vzgojitelj slovenske mladine.

Obupni klici, ki so prihajali „Slovenski Straži“ za pomoč revni slovenski mladini, so napotili „Slovensko Stražo“, da stopi pred slovensko ljudstvo z veliko loterijo in tako poizkusi dobiti blagemu narodnemu namenu večjo pomoč. Čisti dobiček se porabi edinole za ubogo slovensko mladino. To doseči pa imamo čas samo nekaj tednov, ker rok za žrebanje je že 18. novembra. Zato je pri razpečavanju srečk tembolj nujno sodelovanje vseh, ki jim je resno za našo revno mladino.

Loterija obsega 100.000 srečk in 1554 krasnih dobitkov

v skupni vrednosti 20.000 K!

Srečka samo 1 K! — Srečka samo 1 K!

Prvi glavni dobiček v vrednosti 5000 K:

Kompletna fina oprava za tri sobe in kuhinjo, obstoječa iz spalne oprave, jedilnice, salonske garniture, glasovirja in kuhinjske oprave, ali 4—6 1/2 HP. bencin-motor, mlativnica z dvakratnim čiščenjem, slamoreznica.

Drugi glavni dobiček v vrednosti 1000 K:

1 glasovir ali 1 vagon sortiranih umetnih gnojil ali 1 garnitura za košnjo (stroj za košnjo, stroj za obračanje, brana).

Tretji in četrti glavni dobiček v vrednosti po 500 K:

Oprava za spalno sobo za dve osebi ali 1 gepelj z mlativnico ali stroj za košnjo.

Ostali dobitki so vredni 13.000 K, in sicer:

Deset dobitkov v vrednosti po 100 K.

Štirideset dobitkov v vrednosti po 50 K.

Sto dobitkov v vrednosti po 20 K.

Dvesto dobitkov v vrednosti po 10 K.

1200 dobitkov v vrednosti po 5 K.

Dobitki obstoje v dragocenostih in v različnih gospodarskih in gospodinjskih predmetih.

Posebni loterijski odbor, kateremu je kot državni nadzornik pridelen g. finančni svetnik Pavel Jerovec, nadzoruje vse delo in dobitke, tako da je vsak lahko zagotovljen, da bo res dobil dobitke v označeni vrednosti. To je častna zadeva loterijskega odbora, ki poleg tega jamči pri finančnem ministertvu za vrednost dobitkov.

Plemenita misel je zasnovala loterijo „Slovenske Straže“ blagemu namenu, ki mora biti enako drag vsakemu Slovincu, vsaki Slovenki, saj gre za najbolj trpeče med nami, za one, ki so vsak dan v nevarnosti, da ne bodo več naši. Zato:

naročajte srečke pri pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani!

„Gospa baronovka so prosili, da se zglasite na Brinjevcu,“ je rekla Urška, ko je prišla h kapelanu.

Kapelan zavije z Urško po klancu, ki se je kakor kača vil okrog hribca. Lepi brinjevi grmi so rasli ob potu in bele skale so gledale izpod ruše.

„Satyrion, baronka Marija,“ pravi gospod Fabjan, prisedši k rumeni črešnjevi mizi. Kdo bi mislil, da bo ciganka tako starega dedca ocigabila, premotila s cepetcem! Podobne reči nam pripoveduje Valvasor.“

„Verjamem, častiti gospod, take ženske so silno pohotne in kar verjetno je, da je s cepetcem zdivjala starega kovača,“ odvrne baronka.

Gospod Fabjan je bil sicer molčeč mož. Kdor pa je znal pogledati v njegovo srce, temu je zaupal veliko in ob kupici vina je pokazal, da mož ni bil plitev v izobrazbi tistega časa.

„Ali ste že slišali, gospa baronka,“ pravi kapelan, „da se je vrnil na Hudenje tisti Kinski, ki je moral pred leti zapustiti pristavo, in kaj se tam plete? Kontesa je vsa nora na Tomaža in ne pričakujem srečnega konca. Špela trdi, da je kontesa kuhala v kotlu veliki koren...“

„Bog nas varuj!“ reče baronka, „ako je tako, potem storite, kar spoznate za pravo. Drugi teden pojdem na Hrvaški brod in opozorim brata Alberta, da naj se pobriga za razmere na Hudenjah.“

Kapelan je izpraznil majolko in se poslovil. Domov grede je delal načrte, kako bi dvignil oskrbnika Tomaža s hudenske pristave.

Dalje prih.

Prečastito slovensko duhovščino, naše svetne zaupnike, naše vrlo dijaštvo, naše občinske in društvene tajnike, Vas vse prosimo za nujno sodelovanje. Od povsod nam naznanjajte tudi prodajavne srečk! Sijajnemu uspehu loterije „Slovenske Straže“ bodi posvečeno naše delo v prihodnjih tednih.

Vse naše korporacije, posebno slovenska županstva, vsa naša gospodarska in druga društva in družbe, tudi Ve naročite zase kolikor mogoče veliko srečk. Uplivne domoljube po posameznih krajih prosimo, da prevzamejo tozadevno inicijativo.

Slovenke, Slovenci! Pomagajte slovenski mladini! Bodočnost bo vaš trud in žrtve stotero poplačala!

V Ljubljani, dne 4. avgusta 1912.

Glavni odbor „Slovenske Straže“: Profesor Evgen Jarc, drž. in dež. poslanec v Ljubljani, predsednik. Ivan Štefe, urednik „Slovenca“ v Ljubljani, tajnik. Dr. Lambert Ehrlich, profesor bogoslovja v Celovcu, podpredsednik. Anton Volta, blagajnik „Gosp. zveze“ v Ljubljani, blagajnik. — Odborniki: Anton Čok, kaplan v Trstu. Josip Fon, sodni svetnik, drž. in dež. posl. v Gorici. Ivan Doberšek, župnik v Sevnici ob Savi. Fr. Sal. Gomilšek, župnik pri sv. Petru na Medvedovem Selu. Jožef Gostinčar, državni poslanec v Ljubljani. Dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja v Mariboru. Fran Jež, abs. iur. v Vipavi. Vlado Pušenjak, zadržni nadrevizor v Mariboru. Dr. Valentin Rožič, ravnatelj družbe sv. Mohorja v Celovcu. Franc Smodej, urednik v Celovcu. Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani. Dr. Ivan Svetina, kanonik in c. kr. profesor v Ljubljani. Dr. Vinko Šarabon, c. kr. profesor v Ljubljani. Franc Švara, vikar v Šempolaju. Fran Terseglav, urednik v Ljubljani. Franc Thaler, župan v Št. Ilju v Slov. goricah. Dr. Karol Verstovšek, c. kr. profesor, drž. in dež. poslanec v Mariboru.

Evharistični shod na Dunaju.

Posebni vlak odide iz Ljubljane v sredo, 11. septembra, ob 8. uri 20 minut zjutraj. Ustavljal se bode tudi na vseh postajah do Zidanega mostu in sprejmal udeležence kongresa. Povrne se z Dunaja 15. septembra ob 7. uri 25 minut zvečer in pride v Ljubljano ob 5. uri 40 minut zjutraj.

Spored slovenskih prireditev na Dunaju. Za Slovence je odmenjena frančiškanska cerkev, ki je prav blizu cerkve sv. Štefana, v Weiburggase. Cerkvene slovesnosti se bodo vršile v sledečem redu:

Četrtek, 12. septembra, ob 6. uri zjutraj bo govoril dr. Andr. Karlin, škof tržaško-koprski: „Evharistija središče krščanske družine.“ Pontifikalna maša. Ob 6. uri zvečer: župnik Janez Kalan: „Kaj vidi Jezus iz tabernakelja po naši domovini?“ Litanije z blagoslovom.

Petek, 13. septembra, ob 6. uri zjutraj: Dr. Ant. Bon. Jeglič, knezoškof ljubljanski: „Evharistija in mladina“. Pontifikalna maša. Ob 6. uri zvečer: kanonik dr. Josip Gruden: „Socialni pomen Evharistije“. Litanije z blagoslovom.

Sobota, 14. septembra, ob 6. uri zjutraj: Dr. Mihael Napotnik, knezoškof lavantinski: „Kako povzdigniti češčenje sv. Rešnjega Telesa med Slovenci?“ Pontifikalna maša. Ob 6. uri zvečer: profesor dr. Ant. Medved: „Izobraženstvo in Evharistija“. Litanije z blagoslovom.

V nedeljo 15. septembra, ob pol šesti uri: Dr. Frančišek Borgia Sedej, knezonadškof goriški: „Izpričevanje sv. Evharistije v javnem življenju.“ Pontifikalna maša.

V petek bo še v veliki dvorani rokodelskega društva en govor in predavanje s krasnimi skiptičnimi slikami. V soboto večer priredi društvo „Straža“ v čast Slovincem pozdravni večer.

Slovenski pevski zbor bo pel pri slovesnostih v cerkvi, kakor tudi na pozdravnem večeru. — Dne 15. septembra lahko prejmo vsi verniki po celem svetu popolni odpustek pod navadnimi pogoji.

Pri procesiji bodo šli Slovenci skupno.

Slavnostna zborovanja se bodo vršila v veliki „Rotundi“ v Pratru, ki ima 10.000 sedežev in kjer je za 50.000 ljudi dovolj prostora. Pri otvoritvenem zborovanju v sredo, dne 11. septembra, ob 5. uri popoldne bodo pozdravili kongres: papežev legat, kardinal van Rossum, dunajski kardinal Nagl, naučni minister Hussarek,

deželni maršal princ Liechtenstein, dunajski župan Neumayer. Za temi pozdravi bodeta dva govora. Prvi govor bode imel vseučilišni profesor dr. Swoboda. Za njim bo govoril kranjski deželni glavar dr. Šusteršič o: „Sprejemu, razširjanju in obrambi dedščine Kristusove“. — V četrtek od 6. do 8. ure pridige in pontifikalne maše v raznih dunajskih cerkvah; dopoldne shodi raznih sekcij; zvečer od 5. do 7. ure slavnostno zborovanje v Rotundi. Govore: Dr. Josef Bugatto: „V spomin na P. Marka d'Aviano“; Mgr. Josef Rainer iz Amerike: „Tridentinski cerkveni zbor“ Dr. Adolf Denders: „Nebeški in zemeljski kruh delavčev“. — Zvečer ob 8. uri bo imel v stolnici pri sv. Štefanu nemško pridigo dr. Mihael Napotnik, knezoškof lavantinski. — V petek, dne 13. septembra, od 6. do 8. ure pridige in pontifikalne maše. Dopoldne in popoldne molitvene ure in zborovanja odsekov. Zvečer od 5. do 7. ure slavnostno zborovanje v Rotundi. Govorili bodo: Msgr. Ivan Stöber: „Sv. Alfonz in sv. Klemen Hofbauer“; Dr. Mihael Hoffman S. J.: „Evharistija in redovno življenje“; grof Alfred Ressegner: „Mir narodov pred tabernakeljuom“; P. Bonaventura Krotz: „Obnovljenje pastirskega delovanja“. — V soboto, dne 14. septembra, od 6. do 8. ure pridige in pontifikalne maše. Dopoldne od 11. do 1. ure slavnostno zborovanje v Rotundi. Govore: Dr. P. Künzle: „Mati lepe ljubezni in Evharistija“; profesor Geza Somnich: „Evharistija in bodočnost cerkve“. Sklepni govor kardinala van Rossum. Popoldne ob pol 3. uri slavnostni koncert v dvorani glasbenega društva (Musikvereinssaal): Klafsky: „Rosa mystica“, P. Hartmann: „Zadnja večerja“. — V nedeljo, dne 15. septembra zjutraj pontifikalne maše in obhajila.

Za procesijo se morajo zbrati naši udeleženci ob pol 8. uri pred frančiškansko cerkvijo, kjer jih bodo reditelji uvrstili v skupine. Vsaka skupina bo imela na drogu čitljiv napis. Zastave se uvrste spredaj. Udeleženci gredo po štirje skupaj. Deske za napise posameznim skupinam je treba prinesiti seboj.

Vožnja na Dunaj. Pri brzovlaku se bo plačalo za drugi razred toliko, kolikor se plača ponavadi za drugi razred osebnega vlaka. Za tretji razred se bo pa plačala polovična cena dotičnega vlaka. Te cene veljajo za na Dunaj od 5. do 15. septembra in nazaj od 12. do 22. septembra. Tja in nazaj se sme vožnja enkrat prekiniti, kjer se hoče, samo da se karta in izkaznica dasta potrditi službujočemu uradniku. Lokalne železnice ne dajo nikake polajšave.

Dunajska ljudska kuhinja bo dajala za časa kongresa hrano 6000 osebam. — Glede vožnje na Dunaj Gorenjcem bolj kaže iti v Ljubljano in dalje z južno železnico. Izvedeli smo namreč, da se karte od Jesenic na Bruck—Dunaj ne dobijo po znižanih cenah. Treba bi bilo iti na Amstetten—St. Pölten, kjer pa stane znižana vožnja od Jesenic do Dunaja z brzovlakom v tretjem razredu 10 K 75 vin., drugi razred 29 K in z osebnim vlakom od Kranja do Dunaja v tretjem razredu 9 K 10 vin., v drugem razredu 17 K. To progo priporočamo za nazaj tistim, ki pojdejo v Marijino Celje.

Politični obzor.

Železnice v Bosni. Zaradi zgradbe železniške črte Tuzla—Kladanj—Sarajevo sta šla bosenska deželna poslanca Josip Vančaš in dr. Jovo Simić študirat gorske železnice v Švico in imela dogovore z različnimi inženirji v Avstriji. Nazaj grede sta se s svojimi načrti oglasila pri ministrstvih na Dunaju in v Pešti.

Balkanske zadeve. Rusija je glede razmer na Balkanu razdeljena. Vlada je za to, da ne sme priti do vojske balkanskih držav s Turčijo in da se mora vse rešiti mirnim potom po posredovanju velevlasti. Ljudstvo je pa prepričano, da mora potrpežljivosti in vednega obetanja enkrat biti konec, in da imajo tedaj balkanske države prav. Če si pomagajo same, ako jim med seboj razprte velevlasti pomagati ne morejo.

V Tridentu je bil zadnje nedeljo sklep katoliškega shoda, katerega se je udeležilo 6000 ljudi. Na shodu se je pokazalo, kako južna Tirolska izvrstno napreduje v gospodarski organizaciji.

Nemški cesar Viljem je šel v Švico pogledat vojaške vaje. Delal se je kaj domačega. Pri vajah se je vlegel med vojake v strelnem jarku in meril s puško. Vaje je gledalo silno veliko ljudi, ki so cesarja viharno pozdravljali. Dva laška socialna demokrata, ki sta cesarju žvižgala, so zaprli.

V Monakovem so imeli svoj shod svobodomiselci. Poveljevali so portugalske grozovitosti in sklenili poizkusiti, da se enake razmere uprizorijo tudi po drugih deželah. Med drugim so sklenili, da naj se duhovščini ne dovoljuje vstopa v šolo, da naj se odpravi vojaška duhovščina, uvede ločitev zakona, odpravijo odposlanci pri Vatikanu in povsod nastopa za ločitev cerkve od države in cerkve od šole. Pokojni Aškerc je bil somišljenik teh svobodomiselnih patronov.

Srbski princ Jurij je znorel in hotel ustreliti majorja Pavloviča. Poslali so iz Beograda v Pariz nato profesorja Popoviča, ki je princa spravil v blaznico v Glarusu v Švici.

Srbski ministrski predsednik Marko Trifković je prosil kralja, da sme odložiti predsedstvo, ker so mu zdravniki to svetovali vsled bolezni.

Albanci so vdrlili v Vratisti v ječo in oprostili 70 jelnikov. V mestu je velik nered, prodajavnice so zaprte.

Na Bolgarskem bodo od 16. do 25. septembra velike vojaške vaje okoli Sumle. Vaje, katerih se bo udeleževalo okrog 40.000 vojakov, bo vodil kralj sam. — V Bolgariji in Srbiji je veliko shodov in mnogo ogorčenosti proti Turčiji. Ni se pa bati, da bi ti dve državi napovedali vojsko, ker nista med seboj edini. Bolgari nočejo namreč nič slišati o tem, da bi kdaj odstopili kak kos Macedonije Srbom. Zaradi te razdvojitve grof Berchtold pri svojih načrtih Srbom in Bolgarom ne upošteva in balkanskih držav ne vabi na posvetovanje.

Med Rusijo in sv. stolico so zelo napepete razmere. Rusija je sicer imenovala svojega poslanika presveti stolici, noče ga pa tja odpotovati in vse kaže na to, da se bode zveza popolnoma pretrgala.

Na Ruskem se je razpustila дума in razpisale se bodo nove volitve za četrto dumo.

Anarhisti v Rimu. Z Grškega so prepepljali v Rim truplo Garbaldinca Troje. Anarhisti so hoteli strgati z rakve trakove, ki so imeli narodne barve in so topli stražnike s palicami. Policija je zaprla deset anarhistov.

Francoska je napredna dežela. Zato je pa ondi v enem letu kaznovanih 776 ubiljavcev in 48 obsojenih na smrt.

Veliko vojno ladjo grade Angleži. Ladja bo 210 metrov dolga in bo obsegala 30.000 ton.

Evropska vojska bi bila posebno všeč socialistom. Voditelji socialistov nameravajo proglasiti splošno stavko, ako bi izbruhnila v Evropi kakšna vojska.

Italijansko-turška vojska. Dne 31. avgusta so napadli Turki italijanske utrube pri Miratu in neko italijansko karavano. Prihiteli so vojaki na pomoč karavani, vnel se je hud boj in Turki so izgubili okoli 100 mrtvih in ranjenih. Italijani imajo pa le enega ranjenca. Govori se, da se uspešno nadaljuje pogajanja za mir. Turški poslanik v Parizu s temi pogajanji ni zadovoljen in hoče odstopiti.

Panamski prekop bo dogotovljen tekom leta 1913. Tako se je izrazil šef inženirjev, ki vodijo delo.

Mongolska. Odpadlo je od Kitajske 6 mongolskih knezov, ki so se pridružili neodvisni Mongolski. Kitajce nameravajo ondi pomoriti.

Novičar.

Srednješolska imenovanja. Prof. Anton Sušnik pride iz Kranja na I. drž. gimn. v Ljubljano; Ivan Krajec, sedaj suplent v Kranju, je postal prvi gimn. učitelj v Idriji; dr. Ivan Pregelj je premeščen iz Idrije v Kranj, Vinko Marinko iz Ljubljane je definitivno nastavljen v Kranju in Jožef Marn pride iz Trsta v Kranj.

V Kranjskem veleposestvu bo dne 28. septembra dopolnilna volitev za deželni zbor namesto poslancev Josipa barona Schwegla in Antona barona Codellija, ki sta se poslanstvu odpovedala. Volivni imenik obsega le 76 volivcev.

Korita oddana. „Slovenski Narod“ poroča, da pri deželnozbornski volitvi v Ljubljani gg. dr. Gregorič in Kregar ne bode kandidirala, ker se je ob gotovih prilikah z njima vražje delalo. „Narod“ bi rad izvedel za kandidata S. L. S., da bi ju začel obirati, obenem pa grozi, da od te stranke ne bo nihče hotel prevzeti kandidate, ker bodo brez dvoma zmagali liberalci in so korita že oddana.

Ljubljanski rdečkarji nameravajo nastopiti pri prihodnji dopolnilni deželnozbornski volitvi v Ljubljani s svojima kandidatom. Za slučaj ožje volitve se bodo pa šele odločili, s katero stranko bodo potegnili, vendar se pa že sedaj vidi, kam jih srce vleče, ker „Zarja“ piše, da Ribnikar in Reisner nista prav nikomur pod božjim solncem nevarna in se po svoji politični nedolžnosti moreta kosati kvečjemu z betlehemskimi novorojenčki. Želi se tedaj doseči nekaj „modus vivendi“ z liberalci, ker to zahtevajo vsi iskreni svobodomiselci. Le z delavci-kmeti iz okolice, ki bodo letos stopili prvič na volišče, rdeča internacionala ne more najti nobene zveze, ker jih od njih loči vera.

Proti kmetom se zopet vsajajo ljubljanski rdečkarji. „Zarja“ pravi, da delajo kmetje velikanske odiruške profite, in da so najbolj strupeni

sovražniki delavcev. Drzne si trditi, da delavski žep več ne zmora luksusa, za uporabo kopeli, obisk gledališča in koncertov in za druge potrebe modernega človeka. Obenem pa priznava, da kmečki sinovi tišče v mesta. Odtod se spozna, da so rdečkarji največji sovražniki kmečkih delavcev. Kmet mora delati od zore do mraka neprenehoma in niti na misel mu ne more priti, da bi si privoščil zgorej omenjeni luksus. Če pa rdečkarji mislijo, da se kmetom tako dobro godi, čemu ne pritisnejo iz mest na kmete? Kdor stvari prav presoja, gotovo spozna, da največ draginje napravlja alkohol, ki se je preveč udomačil v mestih in na deželi, in pa militarizem, ki je potrebno zlo, da rdeči anarhisti ne začno moriti in ropati.

Kmečki tabor bo jutri popoldne na Holmcu. Govorila bodeta poslanca dr. Krek in dekan Lavrenčič. Potem bo telovadba Orlov kamniškega okrožja.

Slovenski bogoslovci in družba sv. Cirila in Metoda. „Slovenski Branik“ se v zadnji številki jezi, da slovenski bogoslovci ne zmorej več niti vinarja za našo — kakor on pravi — nepolitično družbo sv. Cirila in Metoda. Če je ta družba res nepolitična, čemu so pa duhovne pometalizirali iz odbora? Slovenski bogoslovci vendar ne morejo biti tako bedasti, da bi s svojimi soldi podpirali družbo, ki duhovnov trpeti ne more. Opazujemo pa, da slovenski bogoslovci radi delajo za „Slovensko Stražo“, ki je bolj koristna kakor družba sv. Cirila in Metoda, ker se drži celega slovenskega programa.

Koroški duhovniki so žrtvovali skoro tri milijone za ondotno „Zadružno zvezo“, tako da vlagatelji ne bodo čisto nič oškodovani. Slovenski liberalci tudi s to poživovanostjo niso zadovoljni, ker želijo, da bi bili koroški kmetje oškodovani in bi liberalci še nadalje mogli kričati o polomu v klerikalnih denarnih zavodih. V svojih zavodih imajo liberalci polno polomov, a njih bogatini ne dajo ničesar, da bi rešili pogina nesrečne žrtve.

O nazadovanju koroških Slovencev piše „Mir“ v zadnji številki in dobro zavrača nesramna podtikanja liberalnih listov, ki so črtili, da je temu nazadovanju kriva S. L. S. „Mir“ pravi, da so liberalci spisalali članke bolj za svoje strankarsko izkoriščavanje, kakor pa da bi nudili koroškim Slovencev v pomoč svojo roko. Političnega vodstva ni prevzel noben posvetnjak, dokler ni prišel dr. Brejc. Slovenska posvetna inteligenca od duhovščine neodvisne stranke ondi sploh ustvariti ne more, ker te inteligence nikjer ni. „Mir“ priznava, da je „Slovenska Straža“ storišla svojo dolžnost in koroške Slovence podpirala. Drugače so si pa koroški Slovenci največ pomagali iz lastne moči, s svojo organizacijo.

V Kovorju je imel zadnje nedeljo deželni poslanec Piber shod. Govorilo se je o vodovodu in regulaciji Bistrice.

V občini Preddvor so ustanovili štiri domača sodišča, in sicer v Preddvoru, v Goričah, na Trsteniku in v Kokri. Ker je občina zelo obsežna, je to zelo pametno urejeno.

V Logu v Vipavski dolini je bila zadnje nedeljo evharistična slavnost, katere se je udeležilo do 5000 ljudi iz cele doline. Cerkevni govor je imel č. g. dr. Jerše. Po sv. maši, ki jo je daroval vipavski g. dekan, je bila procesija z Najsvetejšim, katere se je udeležilo 28 duhovnikov s častno stražo 80 „Orlov“ in zadaj je stopalo ljudstvo s 16. zastavami. Popoldne so bile liturgije Srca Jezusovega in nato zborovanje na prostem. Govorili so gg.: Vipavski dekan Lavrič, državni in deželni poslanec dr. Žitnik, primarij dr. Brejc, deželni poslanec Ravnikar in kurat Šmid, nakar je predsednik, jurist Remec, zborovanje zaključil ter povdaril, da je danes Vipavska dolina nanovo prisegla zvestobo Bogu, papežu in cesarju.

Pribijemo! V političnih rečeh je neodvisnost sodnikov le bajka, kakor o jari kači in o steklem polžu. Kdo to pravi in zakaj? To pravi „Slov. Narod“ št. 203, ker se boji, da bi bile tiskovne zadeve vzete porotnim sodiščem.

Letošnja velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda bo 22. t. m. v Trstu v „Nar. Domu“.

Dunajski evharistični shod neizmerno bode v oči brezverce. Ne vedo, kaj bi počeli, kar z zobmi škripljejo. Najbolj jih boli to, da se bo tudi ves avstrijski dvor s presvetlim cesarjem udeleževal shoda. Dunajski svobodomiselci v družbi z brezbožnimi rdečkarji so izdali neko brošuro s podobo, kako Kristus podi iz tempelna menjavce denarja in prodajavce. To brošuro, ki je polna grdih napadov na vero in Cerkev, so spisalali većinoma ljudje, ki niti pojma nimajo o katoliški cerkvi. V brošuri se svetijo imena čistih judov: dr. Ofnerja, Ludo Hartmana, framasona Zenkerja, socialistov Šumajerja, Glöcknerja, Wučelna in drugih. To brošuro hočejo prodajati tudi udeležnikom evharističnega shoda. Opozarjamo s tem vse naše slovenske romarje, naj bodo pazljivi, naj ne kupujejo umazanih, judovskih izdelkov ter odločno zavrnejo vsakega vsiljivega juda, ki bo krošnjaril s temi izdelki prihodnji teden po Dunaju. Slovenci, pazite na svoje žepce, na Dunaju je veliko poštenih ljudi, pa tudi mnogo sleparjev in tatov!

Cena živini, ki je zadnji čas na Kranjskem zelo padla, se bode zopet dvignila. Na zadnjem letnem sejmu v Novem Mestu so Štajerci in Ogri naložili 25 vagonov dolepijske živine.

Z Duplice pri Kamniku. Tovarnar Bahovec, ki izdeluje pohištvo, je bil na Bergamu v Italiji odlikovan z bronasto kolajno ministrstva, z zlato kolajno dežele in s častno diplomó.

Novo postajališče nameravajo napraviti med Kranjsko Goro in Dovjim.

Davorin Karlin, c. kr. prof. v p., brat tržaškega škofa, je umrl v Ljubljani dne 2. septembra. **Pod Sinkovim Turnom** je neki berač, rdečebralec, napadel gospo Klemenčič in, ko se je onesvestila, ji vzel 20 kron in nekaj obleke.

Na severni slovenski meji v občini Selnica ob Muri, ki leži med Spielfeldom in Cmurekom, so zmagali pri občinskih volitvah v vseh treh razredih Slovenci. Dosegaj so imeli Slovenci samo 12 odbornikov, sedaj so si jih priborili vseh 18, kakor tudi namestnike.

Tatvina. Neka ciganska tatinska banda se zopet klata okoli Kranja. Zadnji terek ponoči so tatovi obiskali Pševó pod Sv. Joštom. V več hišah so pobrali obleko in obuvale in kuhinjske omare popolnoma izpraznili, tako da zjutraj gospodinje še zajutruka niso mogle skuhati. Izginilo je tudi več perutnine.

Na c. kr. Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se bodo vpisavali učenci v prvi razred v nedeljo, dne 15. septembra t. l., v višje razrede pa v ponedeljek, dne 16. septembra t. l.

Umrl je dne 2. septembra v Kamni Gorici g. Valentin Bohinc, posestnik in gostivničar, 60 let star. — Včeraj dopoldne so pokopali na Jesenicah znanega čebelarja in posestnika Jožefa Vovka, v Kranju pa bo danes ob polpetih popoldne pogreb g. Franca Zebala. N. v. m. p!

Opozarjamo na današnji oglas kavarne „Prešeren“ v Ljubljani. Kavarna je prenovljena in opremljena z novimi biljardi.

* * *

Kako velik je Dunaj. Prihodnji teden bo mnogo Slovencev prvokrat videlo cesarski Dunaj. V obsegu meri 101 kilometer, torej, če bi ga hotel kdo obiti, bi moral narediti slično pot kakor je od Ljubljane do Trbiža. Vse mesto meri 27.788 hektarov, ali 47.979 oralov. Občina Predvor obsega vse gorsko pobočje od Jezerskega do Križev in planoto do Predoselj in Tenetiš, in meri vendarle 10.000 hektarov, Dunaj meri torej skoro trikrat toliko kakor občina Predvor. Prebivavcev ima Dunaj po zadnjem štetju 2.063.538, potemtakem štirikrat toliko, kolikor je ljudi na Kranjskem. Razdeljen je, 21 okrajev, od katerih šteje Leopoldovo mesto 169.566 stanovnikov, malo manj kakor Trst. Ta veliki Dunaj se pokloni evharističnemu Jezusu!

Singerjeva komp. akcijska družba za šivalne stroje na Dunaju je stopila v zvezo z odborom evharističnega kongresa in je prepustila vseh svojih 21 prostorov na Dunaju udeležencem kongresa brezplačno kot sbajališča in posvetovališča ter se bodo tam tudi lahko dobivali programi, slavnostni spisi in medalje za kongres. Udeleženci dobe tam lahko pojasniti, tičoča se kongresa, ali drugih stvari, ki bi jih žanimale Predvsem bo to v prosorjih v I. okraju Kärtnerring 4, in Wiplingerstrasse 23, VI. okraj Mariahilferstrasse 47 in 106 in VIII. okraj, Alserstrasse 41. Za časa kongresa bo v VI. okraju Mariahilferstrasse 47 naredila ta družba razstavo na šivalnih strojih narejenih umetnih cerkvenih vezin, kar se lahko ogleda brezplačno. Obisk priporočamo. Natančne naslove dunajskih Singerjevih filijalk daje filijalka v Kranju.

V Osjeku je zgorelo skladišče paromlina „Union“. Škode je 150.000 kron.

Pretkani tatovi. V Londonu so se tatovi maskirali ter se priplazili v poslopje, kjer je stala straža. Te ljudi so tatovi omamili in nato so razbili omaro, kjer je bilo 1000 funtov šterlingov, ter so jih odnesli.

Salezijancem je cesar potrdil kongregacijo za celo Avstrijo. To jesen bodo Salezijanci v Verzeju na Štajerskem otvorili svoj zavod in sčasoma ondi ustanovili kmetijsko šolo.

Doktorsko čast je dosegla na Ivovskem vseučilišču uršulinka Cecilija Labinska, ki je s sijajnim uspehom dovršila stroge izpite.

Velike povodnji so okoli Pittsburga v Ameriki. Promet na železnica je ustavljen. Veliko krajev je brez luči. 36 ljudi je utonilo. Škoda znaša dva milijona dolarjev.

Na Češkem je uničen skoro ves krompir vsled neprestanega deževja. Dežja je toliko, da so v več krajih spodnji deli hiš že pod vodo.

Napad na železnico so napravili roparji pri Varšavi na Ruskem. Oropali so potnike, iz poštinih blagajni vzeli 200.000 rubljev in umorili blagajnika.

Plini so se vneli v francoskem rudniku La Clarence, ki je 930 m globok, in napravila se je velika nesreča. Zemlja se je hudo tresla in poškodovanih je več poslopij. Najhujše se je pa godilo ubogim rudarjem, ki so bili globoko v zemlji. Bili so grozno razmesarjeni. Doslej so spravili na dan 60 trupel. Rudnik je uničen.

Hrvatov se je zglasilo za evharistični kongres 3769. Vodil jih bode nadškof dr. Bauer, ki bo stanoval pri nadvojvodi Frideriku.

20 glav živine je poginilo pri Grabštajnu na Koroškem, ker so gnali past na travnike, koder je bilo potreseno s Tomaževo žlindro in kalijem.

Nesreče na železnicah. Pri Podmoklih na Češkem je skočilo s tira 6 voz osebnega vlaka. Dva voza sta se razbila, 3 potniki so težko ranjeni, 6 je pa lahko ranjenih. — Na cestni železnici v Eberfeldu se je primerila nesreča. Odtiral se je zadnji voz vlaka, letel nazaj in skočil s tira ter se prekučnil v jarek. Od 45 oseb, ki so bile v vozu, jih je bilo 8 ubitih in 31 ranjenih. — V Florenci sta skupaj trčila ekspresni in tovorni vlak. 3 osebe so ubite, 12 je ranjenih. — Skupaj sta strčila blizu Milana en električni in en tovorni vlak, lokomotivi sta se razbili, en voz je pogorel in 4 osebe so se ranile.

V Trstu se zelo širi legar. Tekom zadnjih dni je posebno veliko ljudi zbolelo za legarjem. Od enega dne do drugega so konstatirali kar 22 novih slučajev.

Popolni solčni mrk bodo videli v Južni Ameriki dne 10. oktobra. Tudi astronomi iz Evrope bodo šli tja opazovat mrknjenje solca.

Slovenecem v Ameriki, ki so v verskem oziru zelo zapušteni, se obeta boljša bodočnost. Zadnji čas so prevzeli slovenski oziroma franciškani župnijo sv. Družine v mestu Brocklynu, kjer je veliko Slovencev in Hrvatov. Upati je, da se bo sad njihovega dela kmalu pokazal tudi v sosednjih slovenskih naselbinah. Za župnega upravitelja v Brocklynu je izvoljen p. Zakrajšek, ki ima pet pomočnikov. Te dni smo čitali v nekem listu, da niso razmere o Sodomi in Gomori nič bile proti moralni pokvarjenosti v ameriškanskih mestih in da vlada tam posebno ob nedeljah velika podivjanost, ki se razodeva tudi v tem, da tri četrtinke šolskih otrok potrebuje zdravniške pomoči zaradi telesnih napak. Temu je vzrok hrepenjenje po sveti svobodi, ki ne trpi nobene reda. Ni pa upanja, da bi se obrnilo na bolje, ker so framasoni sklenili, da bodo še hujše napadli katoliško cerkev in izpodrinili katoličane iz vseh javnih zastopov in uradov.

DRUŠTVA.

Evharistično predavanje v Kranju. Izobraževalno društvo bo priredilo jutri ob 3. uri popoldne v „Ljudskem Domu“ v Kranju predavanje v proslavo Evharistije. Govoril bo g. kapelan dr. Jakob Kotnik. Predavanje bo spremljalo veliko krasnih skioptičnih slik, ki jih je društvo dobilo z Dunaja in ki se bodo prihodnji teden o priliki kongresa kazale na Dunaju. Kljub temu, da je imelo društvo za stike velike stroške, vendar vstopnina za odrasle le 20 vinarjev, za otroke in dijake pa 10 vinarjev. Želi se, da bi se občinstvo lepega predavanja v obilnem številu udeležilo.

Ljudska knjižnica „Belca“ uljudno vabi na ljudsko veselico v Predosljih v gostivni g. Franceta Basaja v nedeljo, dne 8. septembra t. l., ob 3. uri pop. Vspored zelo zabaven. Srečolov z velikim številom krasnih dobitkov! Pridite torej v obilnem številu po srečo in zabavo v vesele Predoslje.

V Stari Loki bodo imeli jutri popoldne Slomškovo slavnost. Na sporedu je petje, govor o Slomšku in igra: „Kovačev študent“ ter prosta zabava.

Mošnje. Jutri popoldne bo priredilo naše društvo veselico v društvenih prostorih. Najprej je govor, na to tri pesmi mešanega zbora in igra: „Tri sestre“. Govoril bo vlč. g. poslanec Ivan Piber ter pojasnil pred vsem deželno gospodarstvo z ozirom na naše planine, vodovode in hidroelektrične naprave ob Završnici in Globokem, kjer je posebno občina Mošnje zainteresirana. Zato dobrodošli vsi domačini in okoličani!

Slov. kat. izobr. društvo „Straža“ na Dunaju priredi ob priliki evharističnega kongresa pozdravni večer na čast slovenskim udeležencem. Ta večer naj pokaže, da bivajo na Dunaju tudi Slovenci, in sicer Slovenci, ki niso zatajili v velikem mestu svojega naroda in vere očetov. Za te svetinje, ki jih hrabro in vstrajno branijo pred sovražniki slovenskega naroda in katoliške cerkve, naj dobe naši rojaki v tujini novega ognja in navdušenja. Spomin na rodno grudo jim bo stopil živeje pred oči v veliki družbi poštenih slovenskih src. Zato naj zbere pozdravni večer, ki ga priredi „Straža“ v soboto 14. septembra ob 8. uri zvečer v V. okraju Schlossgasse št. 5. vse dunajske Slovence, ki se zbirajo v izobraževalnem društvu „Straža“, in udeležence evharističnega shoda.

Novejše vesti.

Za evharistični kongres je pripravil odbor v Ljubljani le malo storil. Da bi nam bil pošiljal kaka pojasnila za naš list, nismo mogli doseči. Posnemamo iz „Slovenca“, da skupna stanovanja na Dunaju ne bodo odprta pred sredo. Pristopnice z legitimacijami so prišle na deželo danes. Drugih pojasnil še manjka.

Na Rovih je delal učitelj Šmajdek, da bi padla „klerikalna strahovlada“. A ni se mu po-

srečilo, prestavljen je iz službenih ozirov na Krtino.

„Izpovednica je država v državi.“ Tako trdi sinočni „Narod“, ki pravi, da to dokazujejo zadnja profesorska imenovanja.

Gorenjske planine je včeraj zapadel sneg. **Graščina Golnik.** To graščino so od g. Turka svoj čas kupovali Salezijanci, da bi jo prevredili za kmetijsko šolo. Za Gorenjce je brez dvoma škoda, da se misel na salezijansko kmetijsko šolo na Golniku ni uresničila, saj se Gorenjcem kmetijska šola že dolgo obeta. Kolikor je nam Golnik znan, bi bil za tak namen najbrž primeren.

Dunaj. Govori se, da bo odstopil trg. minister Rössler in ugiblje se o nasledniku. — Cesar se je baje nekoliko prehladil.

V Bukovini je velikanska povodenj, ker je 36 ur neprenehoma deževalo. Izstopili sta reki Plut in Seret ter poplavalili mesta in vasi. Na stotine rodbin je brez strehe. Pri Višnici se je podrl letos zgrajeni most. Škoda je povsod prav velika.

Rim. Strela je včeraj vdarila v cerkev v Chiolu, ki je bila polna ljudi. — Dve osebi sta mrtvi, 8 pa težko poškodovanih in med temi je tudi mašnik.

Tolun. Vse moštvo ladje „Demokratie“ je zbolelo vsled zastrupljenja.

Rod. Iz Tripolisa so sem pripeljali 570 ranjenih italijanskih vojakov.

Moja stara izkušnja me učil in držil, da za odpravo izpuščajev, kakor tudi za nego kože, ni boljšega mila kakor je svetovno znano **Steckenpferd lilijino mlečno milo** Bergmanna in dr., Tešin ob Labi. — Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah, parfimerijah i. t. d. — Ravnotako je brez primere Bergmannova lilijina krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljicah po 70 vin. se dobi povsod. 147 50—22

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Vsemogočni poklical k Sebi v boljše življenje nezabnega brata, oziroma strica, gospoda

Franca Zeballa
posestnika

ki je po dolgi, mučni bolezni danes 5. septembra ob pol 4. uri popoldne v 64. letu svojega življenja mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega bode v soboto, dne 7. septembra t. l. ob pol 5. uri popoldne na tukajšnje pokopališče.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem priporočamo predragega v pobožno molitev in blag spomin.

V KRANJU, 5. septembra 1912.

273 **Žalujoči ostali.**

Za smeh in kratek čas.

Dolg in širok jezik. Samostanski strežnik in neka natararica prideta k mesarju. Natararica strežniku: „Kako lepe čevlje imaš! Jaz bi tudi rada take nosila. Ali imate čevljarja v samostanu?“ Strežnik: „Dobro. Jutri prinesem seboj meter, da bomo vzeli mero po tvojem jeziku.“

Lojalen profesor. „Gospodje, burja“, to je silno huda sapa, ki razsaja zlasti po Krasu in v Dalmaciji. Preobrača hiše, koče, dà, celo cesarsko kraljevo pošto.“

Zdravilna sredstva zoper **haemoroide** nameravajo odstraniti zaprtje, ki je glavni vzrok tega nadležnega zla. Poročila o poizkusih na c. kr. splošni bolnici dokazujejo, da provzroči naravna **Franc-Jožefova grenčica** že čez nekaj ur lahko odvajanje in se vsakokrat zmanjšujejo bolečine.

Katinka Jugović

izprašana učiteljica francoščine in italijanščine v Kranju, začne s poukom

16. septembra t. l.

Poučuje tudi v glasovirju in petju.

Več se polzve v hiši št. 186. 267 2—1

Evharistični svetovni kongres na Dunaju od 12.—15. septembra 1912.

P. n. udeležencem kongresa dajemo naših 21 dunajskih prodajal brezplačno kot informacijske lokale, shajališča i. t. d. na razpolago in obenem najuljudneje vabimo k obisku naše razstave cerkvenih umetnih veznin, ki bo na Dunaju VI., Mariahilferstraße 47.

Seznamek naslovov naših dunajskih prodajal se lahko dobi v tukajšnji filijalki v Kranju.

Singer Ko, akcijska družba za šivalne stroje, filijalka v Kranju.

277

J. Zmet
stavbna tvrdka

izvršuje praktične načrte in proračune ter daje strokovna mnenja. Ob poverbi stavbe brezplačno.

Kranj hiš. št. 37.

J. Mravlje
krovec streh

edini v kranjskem okraju, se priporoča sl. občinstvu za pokrivanje in prekrivanje streh s strešnikom, naravnim in umetnim škrljem. Zmerne cene.

Delo solidno. 275 5—1

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **Fr. Holzhaecker**, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovžu, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 183 35

Slamopeznice v veliki izberi

brzoparivniki, bakreni kotli za kuhanje žganja, viliti kotli, peči, štedilniki, banje, cevi in vse druge vodovodne pritlikline, okovi za stavbe, vsakovrstno orodje za obrtnike, pristno pozlačeni 274 1

nagrobni križi, krovni škrlj „Zenit“

strešna lepenka, dalmatinski cement, traverze, železniške šine i. t. d. Solidna postrežba!! priporoča Nizke cene!!

Franc Dolenz, trgovina z železnino, Kranj (Roosova hiša).

Radovljiške dame se prosijo
da tista izmed njih, ki si je pred 11. meseci izposodila dežnik v restavraciji Ručigaj v Kranju, ga vrne. Sicer se jo bo imenovalo prihodnjič z imenom. 268

Razglas.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju
se bodo vršili vzprejemni izpiti za prvi razred dne 16. septembra od pol 9. ure naprej.

Učenci, ki žele biti sprejeti v I. razred, naj se oglasio v spremstvu svojih staršev ali njih odgovornih namestnikov dne 15. septembra med 9. in 12. uro dopoldne pri gimnazijskem ravnateljstvu. S seboj naj prinesejo krstni ali rojstni list in obiskovalno izpričevalo.

Vnanji učenci se lahko oglasijo tudi pismeno, ako pošljejo gori imenovani listini pravočasno po pošti.

V II.—VIII. razred se bodo učenci sprejemali dne 16. septembra med 8. in 12. uro.

Šolsko leto 1912/13 se začne dne 18. septembra s slovesno službo božjo na čast sv. Duhu.

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnazije.

V Kranju, dne 3. septembra 1912. 271

Štirerazredna deška ljudska šola v Kranju.

Štev. 24. Dne 6. septembra 1912.

Šolsko leto 1912/13 se prične na tukajšnji šoli dne 16. septembra 1912.

Vpisovalo se bude dne

14. in 15. septembra

dopoldne od 8. do 12. ure.

Učenci, ki so že obiskovali to šolo, naj se zglasijo z lanskimi šolskimi naznanili. — Nanovo vstopajoče dečke naj predstavijo šolskemu vodstvu roditelji ali njih namestniki, ki naj predložijo tudi izpričevala o stavljenih kozah in za izven Kranja rojene ali stanujoče tudi krstne liste.

Za vse otroke, izvzemši sinove zemljiških posestnikov in državnih in deželnih uradnikov, treba tudi veljavnih dokazil o njih domovinstvu in sicer ne glede na to, če so že obiskovali to šolo ali vstopajo nanovo.

270

Šolsko vodstvo.

Srečke v korist „Slovenski Straži“.

4 krone 75 vinarjev

znaša mesečni obrok za turško srečko, ki ima šest žrebanj z nastopnimi glavnimi dobitki vsako leto:

- 400.000 frankov
- 400.000 frankov
- 400.000 frankov
- 200.000 frankov
- 200.000 frankov
- 200.000 frankov

skupaj 1.800.000 frankov

Prihodnje žrebanje dne 1. oktobra t. l.

Vsak naročnik turške srečke prejme 1 srečko v podporo revnih otrok z glavnim dobitkom v vrednosti 5000 kron zastonj. Pojasnila daje za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19. 260 3—2

Dva spretna črkostavca

takoj stalno sprejme 250 5
„Tiskovno društvo“ v Kranju.

Ako

ne morete jesti, ali ako se počutite slabo, odpomerite vam zdravniško preizkušeno

182 12—9 **Kaiserjeve**

želodčne melisne karamele

kajti po njih bodete dobili dober tek, želodec se zopet uravna in okrepi. Radi oživljajočega in osvežujočega učinka so naravnost nepogrešljive pri turah. Paket 20 in 40 vin. Dobi se pri **K. ŠAVNIK**, lekarna pri sv. Trojici v Kranju.

Vsako množino jabolk, hrušk

(za mošt) kupuje 269 2—1
Edmund Rooss, Kranj.

KEIL-OV LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.

Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin.

Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin. 263 6—2

Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah.

Keil-ovo leščilo za podé 90 vin, ima vedno v zalogi trdka

Ljubljana: Leskovic & Meden. **Franc Dolenz**
Novo Mesto: I. Picek.

Črnomelj: Anton Zurec.

Idrija: Valentin Lapajne.

Kamnik: I. Petek.

Kočevo: Franc Loy.

v Kranju.

Radovljica: O. Homann.

Škofja Loka: M. Žigon.

Zagorje: Rih. E. Mihelčič.

Pri nakupu „pravega Francka“ izvolite paziti na to-le varovalno znamko.

Zavrnite previdno podobne zavoje kot ne „pravi Franck“.

Tovarna v Zagrebu.

Proizvod najboljših sirovin.

sl im 122/24577

Najprimernejša darila po zelo znižanih cenah! 74 52—36

Prva delavnica ur ter trgovina z zlatnino in srebrnino

Ivan Levičnik

urar in trgovec v Kranju

Cenejše kakor po cenikih! Ne kupujem od prekupcev! Sprejemem in izvršim vsa popravila natančno, solidno in po najnižjih cenah. — Istotako sprejemem vsakovrstno zlatnino in srebrnino v popravilo. — Posebno se priporočam v nakup ženinom in nevestam. — Priložnostni nakup!

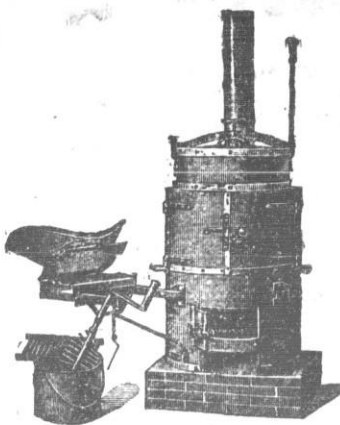
„TITANIA“

brzoparilnik za živinsko krmo:

je čisto iz kovanega železa in železne pločevine, zaradi tega nepokvarljiv. — Nenavadno hiter razvitek pare. — Pošiljamo na poskušnjo. — K brzoparilnikom pošiljamo na željo pripravo za kuhanje žganja.

Titania - Werke, Wels 191, Zg. Avstr.

Največja specialna tovarna parilnikov na Avstro-Ogrskem.

„TITANIA“

Vsako kurivo porabljivo. 70% prihranjenega kuriva. Iščejo se zastopniki. Zahtevajte cenike!!

Glavno zastopstvo za Štajersko 6—3 in Kranjsko: 243

FRANC ASEN
Gradeo

Marlengasse šte. 22.

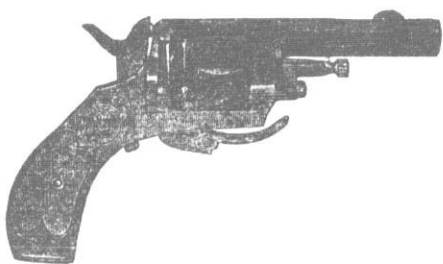
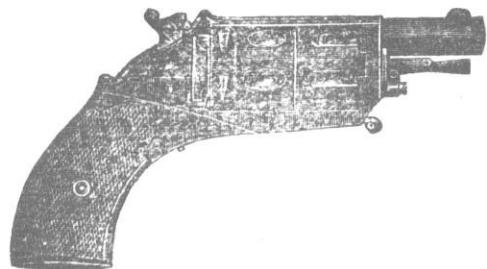
Puške

svetovnoznane puškarne Peter Werniga, Borovlje, od kojega imam samoprodajo za Gorenjsko, nadalje

samokrese

in razne lovske potrebščine priporoča v veliki izbiri in po nizkih cenah

veletrgovina Peter Majdič „Merkur“ v Kranju.

Higijenski urejena

Največja snažnost!

BRIVNICA

Valentin Rozman, Kranj hiš. šte. 106, nasproti župne cerkve.

Prodaja najboljših sredstev za negovanje in barvanje las, negovanje kože in zob, toaletnih mil, parfumov, šminke za gledališke odre, lasničarskih izdelkov, krepa, podložkov i. t. d.

Točna postrežba!

Izmed dobrega najboljše!

171 25-12

Singer Ko., deln. družba živalnih strojev, Kranj, Glavni trg 119.

Lepo stanovanje

obstoječe iz treh sob, kuhinje, kopalnice, dveh klet in drugih pritlik, se odda v najem lahko takoj v villi 252 5
tvrdke Zabret & Komp., Kranj.

„Slovenska Straža v Ljubljani“

želi imeti v vsaki občini po vsem Slovenskem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval 240 12-3
pri „ljudskem zavarovanju“.

Zagotovljen je dober in trajen zaslužek.

Ponudbe pod „Ljudsko zavarovanje“ na „Slovensko Stražo“ v Ljubljani.

Res lepa je cerkev, veža ali kuhinja le tedaj, če ima ličen in **trpežen tlak**

kakršnega izdelujeta v mnogih vzorcih **Zajec & Horn v Ljubljani.**
Izdelovanje stopnic, cevi. 249 5
Asbestni škrlj „Zenit“.

Lepi prostori

na Glavnem trgu v Kranju, pripravni za trgovino, se dajo v najem od 1. novembra t. l.
Več pove upravništvo „Gorenjca“. 237 8

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežno in cene priporoča

170 52-20 **Avgust Dreise**

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Jakob Košmerlj

edina slovenska tvrdka te vrste v Trstu, ulica St. Martici 11. Telefon 49 VIII. — Čekovni račun c. kr. post. hran. št. 121.805.

Priporočam slavnemu občinstvu veliko zalogo kave, čaja, južnega sadja i. t. d.

Postrežba točna in solidna. 113 22

Na deželo pošiljam prsto vožnje po povzetju po železnici in v zavrtkih po pošti.

Cenik izhaja štirikrat na leto.

247 5

Prospekti brezplačno!

Vijolina s tipkami in lokom! — Najlepša godba za cerkveni kor (orkestralne maše), za izobraževalna društva (n. pr. igranje med posameznimi dejanji predstav) je brez dvombe

klavijolinski kvartet

(2 klavijolini, 1 klavijola, 1 klavičel). Pa tudi pri pouku petja v šoli in kot domačo godalo, zlasti v spremstvu klavirja, harmonija ali citer je klavijolina nenadomestljiva. Vsakdo postane v 14 dneh perfekten vijolinist. To priznajo vsi, ki so se seznanili pobljše s tem godalom.

Tvornica klavijolin Bajde & Komp.
Ljubljana, Dunajska cesta št. 73.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu v mestu in na deželi najljudneje naznanjam, da izvršujem sedaj zopet sam 276 2-1

gostilničarsko obrt

ter da točim najboljša vina in pivo. Imam vedno na razpolago mrzla in gorka jedila. Slavno občinstvo me pozna že od prej kot gostilničarja, vsled tega upam, da mi bode tudi sedaj obilo naklonjeno, za kar se najljudneje priporočam ter beležim

z odličnim spoštovanjem

Lovro Rebolj.

Zelo važno!!
Za vsakogar je neprecenljive vrednosti zdrav želodec, v dosego tega je pa glavni pogoj redno prebavljanje.

želiščni liker „Ilirija“
je najboljšo sredstvo za dobro prebavo in krepčilo. Samo en požitek in prepričali se bode o izvrstni kakovosti in njenem učinku. Pristni samo z imenom

„Ilirija“ in tvrdko Franc Berjak, Kranj.
94 52-33 Zahtevajte izrecno povesod pod tem naslovom!

Varstvo proti požarom!

Najboljše strešno krilo je asbestni škrlj

„ZENIT“

Popolnoma varen v ognju, ne eksplodira kakor drugi konkurenčni izdelki. Štirikrat lažji od opeke. Ceneji kakor vsak drugi škrlj. **Zajec & Horn, betonsko podjetje, Ljubljana, Dunajska cesta 73.** Samozastop za kranjski in tržiški sodni okraj: 248 5

Franc Dolenz v Kranju.
Ceniki, vzorci in proračuni brezplačno.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu ohod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po **4 1/4 %**
brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v **4 1/2 %** komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po **4 1/2 %**

128 52-26

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno varne komunalne zadolžnice in zastavne liate.

Banka je pupilarno varen zavod ter jamči zanjo dežela Kranjska. Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.